

KRÖNIKA

Mohsen Namjoo: Socialt fenomen på Södra teatern

Precis innan en ny satellit sköts upp för att vallfärda runt jorden och avsända patriotiska och beundrande sånger om Nordkoreas Kim Il-sung, gick jag på Stockholms multikulturalismens Mecka – där ingen är främling – för att höra Mohsen Namjoo spela sina låtar.

Artisten kommer från Iran, är 33 år gammal och en av landets mest kontroversiella nykomlingar, tillhörande en generation av iranier som längtar efter förändring, på livets alla arenor. Ett musikaliskt fenomen enligt iranska mått, kallas artisten för. New York Times gick så långt att de kallade honom för Irans Bob Dylan.

Jag hade lyssnat på honom på nätet, motiverad av nyfikenhet inför hans kritiska och annorlunda dikter och lyrik. Men mest av allt för att han går de iranska traditionalisterna på nerverna och irriterar majoritetsamhällets musiksmak! Inte för att han är den första eller den bästa, utan för att han är populär nog och tillräckligt vågad, nästan fräck, för att kunna göra det. I Södra teaterns fullsatta sal, där de flesta var iranier och av dem många unga, försökte jag avgöra om jag tycker om hans musik eller inte. Hans musik är kluven. En blandning av iransk traditionell musik och folkmusik samt västerländsk blues, jazz, noise, akustiskt. Ena stunden bra och den andra inte så bra.

Namjoo är kontroversiell. Han vågar experimentera, är satirisk och bjuder på sig själv. Det går inte att förbise honom i den musikala revolution som sker i Iran under de musikhatande mullornas näsa. Bra eller mindre bra som musiktalang utgör han en vändpunkt i Irans nutida musikhistoria. Inte på grund av hur han gör det, utan för det han gör.

Jag är ingen musikexpert och har därför ingen aning om hur många bra unga artister som idag finns inne i Iran och som förtjänar att få hans plats. De som kallar sig för alternativa musiker och de som aldrig fått vara med eller vill ha med etablissemangen att göra. Namjoo må inte vara ett musikgeni, som experterna insisterar. Men jag kan se att han, trots sina tidigare kontakter med delar av den etablerade och inflytelserika kultureliten, idag erbjuder någonting som iranierna länge har längtat efter. Det kvittar om han är en toppmusiker eller en medelmåttig sådan. Mest av allt är han ett socialt fenomen: resultatet av den nya generationens strävan efter att kunna uttrycka sig genom musik i ett totalitärt och konservativt system. Han är fortfarande ung och på rätt väg. Den egna.

Jag är ingen konsument av iransk musik. För min del består den dominerande iranska musiken av huvudsakligen två plågsamma genrer. Den traditionella och populärmusiken. Båda har samma innehåll; hyllning och längtan efter den älskades stora ögon, den förlorade kärleken, den trogna älskarinnans eviga gnäll, ibland dikter från hundratals år, gamla klassiker

Mohsen Namjoo signerar sin senaste CD för fansen vid Södra teatern.

FOTO: INTERNATIONALEN

LITE MER...

Musiken i dagens Iran

Liksom många andra sociala fenomen har *undergroundmusik* fått en annan betydelse i dagens Iran. Det betyder inte nödvändigtvis alternativmusik som går emot den kommersiella accepterade musiken. I Iran finns det idag ett stort antal musikgrupper som spelar rock, hårdrock, heavy metal, hiphop eller rapp i sina egna lokaler eller källarförråd. Men de får inte distribuera sina produkter genom lagliga kanaler. Den iranska regimen stämplar sådana musiker som skräp och västinfluerade. Därför kallar de sig för "underground". Inte för att de har något annorlunda att säga eller inte vill sälja sina skivor som för det mesta är ett efterhärmande av stora rock- och popmusiker enligt marknadens regler, utan för att de är förbjudna.

Dessa grupper är mycket populära bland medelklassungdomar och nås på internet. Däremot finns det få grupper och artister, både inne i landet och utomlands som kan räknas som "underground musiker" eftersom de har något nytt att berätta, något nytt att spela och gör det på sina egna villkor.

“Den iranska musikern Namjoo är kontroversiell. Han vågar experimentera, är satirisk och bjuder på sig själv. Det går inte att förbise honom i den musikala revolutionen som sker i Iran under de musikhatande mullornas näsa.”

som Rumi och Hafez. Utom under några få av de senaste åren – absolut ingenting om sociala frågor, den verkliga vardagen, den moderna människans bekymmer och grubblerier. Den existerande iranska musiken har i mina öron varit något som man antingen måste dansa till eller gråta med!

Namjoo går så långt att han förolämpar den gnällighet, konservatism och stagnerade andan som är så vanlig inom iransk traditionell musik. En musik som dominerar, kväver och påverkar allt som låter i Iran, decennier efter decennier. Den traditionella musiken är dessutom den gren

Namjoo i Iran.

Det går att lyssna på artistens alla gamla låtar helt gratis på YouTube.

Hans egna hemsida är: <http://www.mohsennamjoo.at/>

FOTO: KOOSOF.COM

som får den sittande maktens totala stöd och godkännande.

Namjoo kritiserar av traditionalisterna för att "han bara blandar ihop olika musikgenrer och gör ett roligt kollage, han följer inga normer...". Andra hatar honom för att han driver med den iranska popmusiken som är inte minst smaklös och billig och har sätet i Los Angeles, känd som "Tehrangeles pop", och är stor business. Han förolämpar de båda och det var mest de låtarna som ledde till jubel i Södra teaterns konserthall.

Trots allt är Namjoo som person för-siktig, mån om att inte bli intervjuad av iranska medier utomlands, och som de flesta i dagens Iran är han också expert på var gränsen går och hur långt man har råd att utmana den gränsen. Många av hans låtar får inte spelas i Iran och passerar inte censuren. Nu har han fått ett års stipendium för att studera västerländsk musik i Wien och därför kan han spela runt om i Europa för sina fans utomlands.

Sholeh Irani
sholeh@internationalen.se